

PLA D'IGUALTAT

1. INTRODUCCIÓ

1.1. LA IGUALTAT REAL, UN REPTA IRRENUNCIABLE

La igualtat de totes les persones és un dret bàsic, sense el qual no es pot gaudir d'una societat lliure, justa i democràtica. Malgrat que en els darrers anys ha augmentat la consciència social sobre la transcendència de crear una societat igualitària, encara ens trobem molt lluny de l'assoliment d'una igualtat real.

L'Organització de les Nacions Unides defineix igualtat com a "respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals de tothom, sense distinció de raça, sexe, idioma o religió." Aquest principi de caràcter internacional, unit a un major desenvolupament normatiu als darrers anys, (ANNEX 1), posa els fonaments d'un nou marc legal, institucional i social, l'objectiu del qual és garantir la igualtat real a tots els àmbits i a totes les actuacions de les persones. Homes i dones estem cridats a protagonitzar tots els espais de vida social, professional i familiar.

La igualtat real també cerca el reconeixement de la dignitat i l'autonomia d'altres persones que històricament han estat discriminades o excloses dels espais de participació pública i de les agendes polítiques. Ens referim a les persones amb alguna discapacitat física o intel·lectual, la gent gran amb dependència, persones de raça o origen diferent, persones sense recursos, etc.

Perquè la igualtat sigui real, eficaç i pugui comportar canvis, ha d'incloure i integrar la diversitat i la diferència. L'objectiu de la igualtat no és eliminar-les, sinó –com indica la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea- evitar que, arran d'elles, es pugui produir discriminació, "per raó de sexe, raça, color, orígens ètnics o socials, característiques genètiques, llengua, religió o conviccions, opinions polítiques o de qualsevol altra mena, pertinença a una minoria nacional, patrimoni, naixement, discapacitat, edat o orientació sexual" així com garantir el respecte a "la diversitat cultural, religiosa i lingüística".

Cal partir del reconeixement de cada individu com a únic i irrepetible i concebre la singularitat de les seves capacitats com quelcom enriquidor i exclusiu. Garantir que ningú sigui exclòs per cap tipus de raó requereix l'esforç comú de totes i tots, fins a assegurar processos de transformació a les polítiques públiques, als àmbits socials i professionals i a la vida familiar.

La igualtat real va molt més enllà del reconeixement formal de la igualtat entre home i dona; la igualtat real només s'assolirà quan homes i dones puguin viure en plena corresponsabilitat. La plena corresponsabilitat implica que homes i dones puguin exercir lliurement i sense entrebancs de cap mena llurs drets productius i reproductius, o sia, que puguin ser mares i treballadores, pares i treballadors, i que les lleis i poders públics vetllin perquè aquests drets públics i privats es puguin exercir sempre de forma combinada.

La igualtat real implica celebrar les diferències ontològiques entre home i dona, una font de riquesa, però, alhora, combatre les diferències de gènere, en forma de prejudicis sexistes, que han sorgit històricament per, sobretot, minvar les oportunitats personals, socials, culturals i laborals de la dona. Per superar aquestes discriminacions, aquest pla advoca per incorporar la perspectiva de gènere a totes les actuacions de l'àmbit escolar.

1.2. EL PAPER FONAMENTAL DE L'EDUCACIÓ

L'assoliment de la igualtat, implica el compromís de tots els agents socials. En aquest sentit, l'àmbit educatiu és imprescindible. Els Objectius de Desenvolupament Sostenible 2030 fan referència a la importància de "garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i de promoure sempre oportunitats d'aprenentatge per a tothom" (Objectiu 4). Els centres educatius han de ser protagonistes actius a l'hora de promoure el desenvolupament integral de cada alumna i alumne, perquè siguin capaços d'assolir la seva plena realització i d'exercir els seus drets i llibertats amb el major respecte possible als principis democràtics de convivència.

L' escola és el millor context perquè tot l'alumnat interioritzi que la igualtat ha de ser essencial. Amb el seu potencial transformador, l'escola té la capacitat de transmetre que, home i dona, amb les seves diverses maneres de ser, pensar i fer, són idèntics en dignitat i drets. L'escola ha de formar tot l'alumnat per viure en el context actual, cada cop més globalitzat, en què el contacte amb altres cultures, formes de pensar, ser i expressar-se, és més freqüent i profund que mai; igualment, els plans d'igualtat dels centres educatius han d'ajudar a reconèixer els grups més vulnerables socialment i ensenyar l'alumnat a apropar-se als altres des del respecte i la igualtat.

1.3. LA IGUALTAT, UNA TASCA DE TOTS

La família és primera responsable de l'educació dels fills i l'escola l'entorn inicial de socialització i de construcció de la cultura. La família és el més important; l'escola hi col·labora i potencia la seva acció educadora. Ambdues proporcionen models de conducta. Per això és fonamental que, com a comunitat educativa, comparteixin objectius, transmetin una cultura que reconegui i respecti les diferències entre persones i promoguin la igualtat, el respecte mutu, la col·laboració i la feina en comú.

Educar en igualtat comporta un aprenentatge personal i social de valors que promouen hàbits. És una tasca que afecta el professorat i el personal no docent, perquè ha d'involucrar les famílies i tota la comunitat en general.

1.4. OBJECTIUS DEL PLA D'IGUALTAT

La finalitat última d'aquest Pla d'Igualtat és oferir eines i mesures per educar en matèria d'igualtat a l'àmbit escolar i oferir a les famílies recursos per educar en qüestions d'igualtat a la llar. Defineix els valors i principis fonamentals, els objectius educatius per etapes i els àmbits d'actuació al centre escolar.

L'àmbit d'actuació del pla d'igualtat inclou tots els vessants de l'acció escolar. A les tasques de direcció, programació, gestió, etc. del centre escolar, els principis i objectius esmentats s'han de mostrar en actuacions concretes, les quals integren la perspectiva de gènere i la igualtat d'oportunitats.

Tot seguit es presenten els objectius específics del pla:

- Fonamentar les relacions humanes de tota la comunitat escolar en el respecte a la igualtat de drets i oportunitats i en el diàleg i la resolució pacífica dels conflictes.
- Crear un ambient de convivència escolar basat en la igualtat, l'equitat, el respecte a les diferències i la ciutadania responsable i democràtica.
- Combatre qualsevol discriminació directa o indirecta, així com prejudicis i estereotips de gènere.
- Promoure a la comunitat escolar l'ús d'un llenguatge no sexista, així com de materials curriculars i llibres de text que presentin les persones com a iguals en dignitat i drets.
- Conscienciar sobre la xacra social que suposa l'assetjament, el ciberassetjament i la

- violència de gènere i dotar d'eines per detectar-los i combatre'ls.
- Contrarestar l'efecte de missatges sexistes que rep l'alumnat des d'àmbits que, en alguns casos, comporten discriminació i foment d'estereotips sexistes: mitjans de comunicació, publicitat...
- Identificar i tractar de forma primerenca situacions de sexisme, homofòbia i transfòbia.
- Acompanyar i orientar l'alumnat perquè triï llurs opcions acadèmiques i vitals sens cap tipus de condicionament de gènere.
- Incorporar de manera transversal a totes les àrees curriculars les competències i els coneixements necessaris perquè ells i elles s'eduquin en la corresponsabilitat, o sigui, entenguin la importància de desplegar llurs talents als àmbits social, laboral i domèstic.
- Superar visions parcials de la història, analitzant els rols assignats a home i dona en diverses etapes i percebre la contribució d'ambdós en el desenvolupament de la societat.
- Adonar-se de l'esforç d'algunes dones que en el decurs de la història han estat capaces de trencar antics esquemes de desigualtat en tots els contextos, sobretot en aquells en què la seva actuació era vetada per prejudicis culturals.
- Valorar l'existència i les aportacions de persones amb discapacitat, dependència, vulnerables, etc. i a les tasques de cura.
- Promoure una visió positiva sobre tasques de cura i animar els joves a integrar la cura dels altres en les seves actuacions i prioritats vitals.
- Conscienciar i oferir formació en matèria d'assetjament, ciberassetjament i violència de gènere: pautes per a detectar-la amb promptitud, suport a les víctimes i protocols d'actuació. Reflexió sobre aspectes que incideixen en la consideració igualitària dels altres: pornografia, prostitució, etc.
- Assumir una major responsabilitat en la realització de les feines de casa i de tenir cura d'altres persones des de la corresponsabilitat i la igualtat.
- Realitzar i participar en projectes cooperatius destinats a millorar o resoldre alguna situació de necessitat, desfavoriment o desigualtat a l'entorn proper al col·legi.

1.5. LA IGUALTAT EN ELS DOCUMENTS DEL CENTRE

Els documents del centre reflecteixen els principis educatius del centre escolar a favor de la igualtat en tots els àmbits i les activitats amb les quals es desenvolupen.

1.5.1. Projecte Educatiu de Centre (PEC)

El PEC recull els principis pedagògics i educatius del centre escolar. S'hi especifiquen els valors, objectius i prioritats d'actuació, l'ensenyament curricular i els valors transversals.

1.5.2. Programació General Anual (PGA)

A la PGA s'hi recullen propostes i objectius relacionats amb els valors igualitaris. Entre d'altres, els que es desenvolupen durant el curs escolar, coincidint amb dates relacionades amb la igualtat, la solidaritat, la cooperació o els drets humans. (Annex 2)

1.5.3. Pla d'Acció Tutorial

El Pla d'Acció Tutorial té especialment en compte el respecte a la igualtat de drets i oportunitats, el diàleg, la cooperació i la relació interpersonal com a forma de comunicació sense prejudicis, aliena a qualsevol comportament o actitud violents o discriminatoris.

Així mateix, s'hi inclou la corresponsabilitat d'home i dona a tots els àmbits. El Departament d'Orientació també hi podrà col·laborar treballant aquests aspectes amb els propis alumnes i amb el professorat a la tutoria personalitzada.

1.5.4. Programa d'Atenció a la Diversitat

El Programa d'Atenció a la Diversitat garanteix l'atenció de cadascuna de les necessitats educatives específiques de tot l'alumnat en la seva singularitat. Requereix d'establir les mesures necessàries per assegurar l'atenció personalitzada i adaptada, sense límits de llistes de diversitat; cada alumne i alumna és en si una diversitat inèdita, objecte de l'atenció de tota la comunitat educativa de la qual forma part plenament conjuntament amb els seus pares.

1.5.5. Pla de Convivència

El Pla de Convivència promou els principis del Pla d'Igualtat en iniciatives com la prevenció i resolució pacífica de conflictes, la mediació, el suport entre iguals, l'alumne guia, els observatoris de convivència o les assemblees i altres protocols del Departament d'Orientació que ajudin a construir un model de convivència d'acord amb aquest Pla.

Tot l'alumnat rebrà formació específica contra l'assetjament i el ciberassetjament i la violència de gènere i de qualsevol mena, ensenyant-los a detectar-los i a aplicar protocols d'actuació.

1.5.6. Metodologies

A les metodologies, s'hi inclouran estratègies que promoguin la construcció social de l'aprenentatge, la participació activa de l'alumnat, la motivació i la rellevància de l'aprenentatge, la cooperació i col·laboració, l'experimentació del treball en comú i l'assoliment de l'èxit acadèmic de totes i tots: aprenentatge cooperatiu, aprenentatge per projectes, aprenentatge servei, tallers d'aprenentatge, racons de treball, aprenentatge per tasques, tutoria entre iguals, centres d'interès, etc.

1.5.7. Programacions d'Aula

A les Programacions d'Aula es procura, especialment, que les concrecions del Currículum destaquin el valor la igualtat i no estiguin esbiaixades pel gènere o per valors no igualitaris, no participatius o que puguin implicar alguna mena de discriminació.

- Les programacions destaquen allò realitzat per dones: llurs aportacions, avui i sempre, a l'art, les ciències i la història; és a dir, la seva contribució al desenvolupament social i cultural.
- Els continguts inclouen l'anàlisi crítica dels obstacles a la igualtat: prejudicis i estereotips de gènere, ideologies no igualitàries o discriminatòries.
- A llengua, es fa referència a l'ús sexista del llenguatge i com evitar-lo, A literatura, es tracten els personatges femenins o el paper de la dona en obres literàries i es desenvolupa una anàlisi que ajudi a superar estereotips.
- Es desenvolupen els aspectes continguts als plans anteriors.

1.6. LA IGUALTAT A LES ACTIVITATS DEL CENTRE

Els valors d'igualtat s'incorporen a totes les activitats i s'orienten a tota la comunitat educativa: pares i mares, personal docent i no docent i alumnat. Es procura que la igualtat –o les activitats relacionades amb el Pla d'Igualtat- no es considerin quelcom aïllat, sinó que es relacionin amb totes les actuacions del centre.

1.6.1. Comunicació interna i externa

Tota la comunitat educativa fa ús del llenguatge de forma no sexista i no discriminatòria, com a una manera important de conscienciar sobre la igualtat. Es procura usar termes i missatges respectuosos, que no impliquin discriminació, estereotips o prejudicis.

Els principis de respecte, igualtat i no discriminació que es volen transmetre a l'alumnat són presents als rètols i a imatges i recursos impresos, visuals i digitals.

1.6.2. Entrevistes de tutoria

Amb l'alumnat i la seva família es posa incís en els aspectes educatius relacionats amb la igualtat, des de l'àmplia perspectiva que s'exposa en aquest Pla.

1.6.3. Orientació acadèmica i professional

Es procura que, des d'una perspectiva exempta d'estereotips sexistes o de qualsevol mena les famílies donin suport a fills i filles en la tria del seu futur professional. Des de l'orientació acadèmica, s'anima les alumnes a considerar la tria d'estudis que tinguin en compte àrees en les quals la dona està infra-representada o que tradicionalment s'han observat com a masculines.

1.6.4. Educació Física i activitats esportives

Es reflecteix una imatge positiva de la dona a l'esport, diversificada, exempta d'estereotips de gènere, Es pretén erradicar el sexisme, el racisme i qualsevol mena de discriminació en el llenguatge oral dels professionals de l'esport, evitant vincular amb atributs masculins la motivació per a l'acció o usant termes femenins com a esforç negatiu. Sempre es farà ús d'un llenguatge inclusiu respectuós amb totes i tots.

1.6.5. Llibres de text, biblioteca i altres materials

Es té cura dels aspectes relacionats amb els usos no sexistes i no discriminatoris del llenguatge i les imatges; sobretot, es procura que les concrecions curriculars destaquin el valor de la igualtat, la tolerància, el respecte i la cooperació.

En els plans de lectura, s'hi eviten recomanacions d'obres sexistes i s'opta per narracions que destaquen el paper de la dona en tots els àmbits socials i a les diferents etapes de la història i la seva contribució a l'avenç del saber; especialment, a les àrees considerades tradicionalment masculines.

1.6.6. Voluntariat

A les activitats de voluntariat que desenvolupen els centres educatius com a part essencial de l'educació integral que ofereixen, es fomenten actituds i valors de corresponsabilitat, cura dels altres i compromís pel bé comú.

1.6.7. Consells de curs

Els òrgans de participació de l'alumnat promouen valors de democràcia, igualtat, responsabilitat, companyonia, respecte, diàleg, resolució pacífica de conflictes, col·laboració i servei.

1.6.8. Encàrrecs

Els encàrrecs que s'assignen a l'alumnat són un mitjà perquè comprenguin des de petits el valor del servei, de la responsabilitat individual i social i de la importància de la seva aportació al bé comú.

1.7. LA IGUALTAT A LA COMUNITAT EDUCATIVA

Al centre educatiu es procura –impulsat directament per l'equip directiu- que tot el personal docent i no docent rebi formació específica en igualtat, perquè estigui capacitat per aplicar aquest pla als diversos nivells. També es procura, en la mesura del possible, facilitar suport, orientació i formació a les famílies en allò que correspon a la seva tasca educadora.

1.7.1. Actituds del personal docent i no docent

Com a part de la seva feina a la comunitat educativa, tothom (equip directiu, docents, personal no docent) procura mantenir una actitud que faciliti:

- Un clima de respecte dels drets i llibertats, de participació, fonamentat en el valor de cada persona.
- Escoltar atentament i respectuosament els torns de paraula, sense interrompre qui parli; intervenint sense tractar d'imposar el propi criteri, acceptant i fent seves les decisions de la majoria.
- L'ambient propici per al debat i el diàleg, que fomenti la resolució pacífica de conflictes, l'ús respectuós i no sexista del llenguatge, aliè a qualsevol discriminació, ofensa o desqualificació a les persones (especialment a la dona) a qualsevol minoria i a d'altres cultures.
- Les oportunitats de col·laboració i cooperació: treballs en equip, zones de treball, encàrrecs i responsabilitats escolars i a casa, atenció als altres (pares, mares, germanes, germans, companyes, companys, persones malaltes o que necessitin suport...).
- La incorporació de la diversitat en totes les seves formes.
- L'ànim constant per involucrar mares i pares en l'educació de les seves filles i fills a favor de la igualtat.

1.7.2. Equip directiu i Consell Escolar

L'equip directiu impulsa mesures educatives que fomentin la igualtat real i efectiva entre homes i dones; identifica possibles discriminacions de qualsevol tipus i estereotips sexistes en fets, expressions o imatges; promou accions destinades a destacar el valor de la igualtat i a la prevenció de tot tipus de violència. Realitza propostes per a la formació del personal docent i no docent, així com de mares i pares.

També proposa al claustre o al Consell Escolar criteris per a l'elaboració del projecte educatiu i les normes d'organització i funcionament, incorporant una visió transversal, destinada a promoure una igualtat real i efectiva en la planificació del currículum, en els processos d'ensenyament i aprenentatge, a les activitats de caràcter complementari i extraescolar i a les estones d'esbarjo.

A l'equip directiu i el Consell Escolar hi ha una persona encarregada de fomentar la igualtat entre homes i dones, prevenir qualsevol tipus de violència i, sobretot, la de gènere i potenciar una orientació acadèmica i professional lliure d'esbiaixos de gènere i discriminació per raó de sexe, raça, idioma, religió, lloc d'origen, nivell socioeconòmic, capacitat o grau d'habilitat.

L'equip directiu també potencia la coordinació amb d'altres institucions i professionals de l'entorn que desenvolupin actuacions en matèria d'igualtat.

1.7.3. Famílies

Des de l'escola s'organitzen sessions formatives destinades a mares i pares, per conscienciar de la importància de llur paper educador a favor de la igualtat, fer-los partícips de les mesures aprovades en aquest Pla i constituir un bloc educatiu comú entre alumnat, professorat i pares i mares que garanteixi que la igualtat s'ensenya a tots els àmbits.

S'impulsen espais de diàleg en què pares i mares poden proposar activitats i iniciatives destinades a educar els seus fills en els valors d'igualtat,

1.8. AVALUACIÓ DEL PLA D'IGUALTAT

Aquest Pla d'Igualtat inclou mecanismes d'avaluació periòdica que permetran:

- Valorar el nivell d'assoliment dels objectius, no només generals, sinó també de les accions particulars a favor de la igualtat que es desenvolupa a les escoles.
- Corregir possibles disfuncions que es puguin observar en el compliment dels objectius del Pla.

Així mateix, més enllà d'indicadors, mesures i iniciatives en concret, es fa una anàlisi general de com els valors d'igualtat formen part natural de la vida quotidiana de l'alumnat, del professorat i del personal no docent i com tots incorporen una actitud d'igualtat en les relacions amb el seu entorn més proper: família, companys, amics, etc.

Això és fonamental per evitar que el Pla es converteixi en un conjunt estàtic de fets aïllats a implementar i perquè realment pugui complir la seva funció darrera de fer quallar tot això a la vida de les persones.

ANNEX 1: MARC JURÍDIC

Com s'anotava a l'inici del document, el Pla d'Igualtat, així com les polítiques i iniciatives que desenvolupa en aquest sentit en tots els seus col·legis, es basa en la legislació i tasques destacades realitzades les darreres dècades.

Tot seguit, es recullen referències a alguns textos que inspiren especialment les accions a favor de la igualtat.

A L'ÀMBIT INTERNACIONAL

Entre els Objectius de Desenvolupament Sostenible 2030, que s'aproven l'any 2015 a l'Assemblea General de les Nacions Unides, s'hi inclou:

- Objectiu número 4: "Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitat d'aprenentatge per a tothom durant tota la vida."

En aquest objectiu s'hi esmenten una sèrie de fites entre les quals hi ha:

- 4.5: "D'aquí a 2030, eliminar les disparitats de gènere a l'educació i garantir l'accés igualitari per a tots els nivells de l'ensenyament i la formació professional per a les persones vulnerables, incloses les que tenen discapacitat, els pobles indígenes i els nens en situacions de vulnerabilitat".
- 4.a: "Construir i adequar instal·lacions educatives que tinguin en compte les necessitats de la canalla i les persones amb discapacitat i les diferències de gènere, i que ofereixin entorns d'aprenentatge segurs, no violents, inclusivament i eficaços per a tots."

El 18 de desembre de 1979, l'Assemblea General de les Nacions Unides aprovà la convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (CEDAW), que entrà en vigor com a tractat internacional el 3 de setembre de 1981 després de ser ratificat per 20 països. Sovint es descriu com una Carta Internacional de Drets Humans per a la dona. La CEDAW reconegué que cal la no discriminació per assolir la plena igualtat entre home i dona i proclamà el principi d'igualtat d'homes i dones i l'obligació dels Estats de garantir la seva eficàcia real i efectiva.

En els paràgrafs introductoris de la CEDAW s'hi diu:

- "Considerant les grans aportacions de la dona al benestar de la família i al desenvolupament social, fins ara no reconegut plenament, la importància social de la maternitat i la funció tant del pare com de la mare a la família i a l'educació dels fills, i conscients que el paper de la dona a la procreació no ha de ser causa de discriminació, sinó que l'educació dels nens i nenes exigeix la responsabilitat compartida entre homes i dones i la societat en conjunt.

Reconeixent que per assolir la plena igualtat entre home i dona cal modificar el paper tradicional social i familiar tant de l'home com de la dona."

A l'Article 5, s'hi estipula:

- Els Estats Membres prendran totes les mesures apropiades per a:
 - a) Modificar els patrons socioculturals de conducta d'homes i dones amb la finalitat d'assolir la desaparició dels prejudicis i les pràctiques consuetudinàries i de qualsevol altra índole que estiguin basats en la idea de la inferioritat o superioritat de qualsevol sexe o en funcions estereotipades d'homes i dones;
 - b) Garantir que l'educació familiar inclogui una comprensió adequada de la maternitat com a funció social i el reconeixement de la responsabilitat comuna d'homes i dones quant a l'educació i al desenvolupament de llurs fills, a la intel·ligència que l'interès dels fills constituirà la consideració primordial en tots els casos i a modificar el paper tradicional de l'home i de la dona a la societat i a la família"

A l'Article 10 s'hi indica que:

- “Els Estats Membres adoptaran totes les mesures apropiades per eliminar la discriminació contra la dona, amb la finalitat d’assegurar-li la igualtat de drets amb l’home a l’àmbit de l’educació i, particularment, per assegurar, en condicions d’igualtat entre home i dona:
 - a) Idèntiques condicions d’orientació en matèria de graus universitaris i capacitació professional, accés als estudis i obtenció de diplomes a les institucions d’ensenyament de qualsevol categoria, tant a zones rurals com urbanes; aquesta igualtat ha de garantir-se a l’ensenyament preescolar, general, tècnic, professional i tècnic superior, així com a tota mena de capacitació professional;
 - b) Accés a idèntics programes d’estudi, als mateixos exàmens, a personal docent del mateix nivell professional i a locals i equipaments escolars d’idèntica qualitat;
 - c) L’eliminació de qualsevol concepte estereotipat dels rols masculí i femení a tots els nivells i a tot tipus d’ensenyament.”

A l'Article 16 s'hi llegeix que:

- Els drets a l’educació van més enllà de la mera igualtat numèrica; la seva finalitat és promoure una igualtat de gènere substantiva a l’educació. Guarden relació amb la igualtat de tracte i d’oportunitats, així com les formes que adopten les relacions de gènere entre estudiants i personal docent d’ambdós sexes en els centres educatius. La dimensió de la igualtat revesteix particular importància perquè la societat forja les desigualtats de gènere i les reproduïx mitjançant les institucions socials, sobretot, a les educatives. A moltes societats, en comptes de qüestionar les arrelades normes i pràctiques que discriminen per raó de gènere, l’escolarització reforça els estereotips sobre home i dona i preserva l’ordre de gènere de la societat reproduint les jerarquies femení/masculí i subordinació/domini i les dicotomies reproducció/producció i privat/públic.”

A l'Article 17 hi figura que:

- “Els drets mitjançant l’educació determinen les formes com l’escolarització modela els drets i la igualtat de gènere en aspectes de la vida aliens a l’àmbit de l’educació.”

De la mateixa manera, a les Conferències Mundials de la Dona, d’ençà de 1975, i especialment a la de Pequín de 1995, es confirmà la necessitat d’integrar la igualtat d’oportunitats i tracte a totes les polítiques i àmbits de les actuacions públiques.

Per la seva banda, la Unió Europea identifica la igualtat com a un dels principis essencials amb el dictat de diverses directrius instant els governs a implementar polítiques que tendixin al desenvolupament d’una igualtat real entre home i dona.

A la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea, l’Article 21 “prohibeix qualsevol discriminació, particularment l’exercida per raó de sexe, raça, color, origen ètnic o social, característiques genèriques, llengua, religió o conviccions, opinions polítiques o de qualsevol altra mena, pertinença a una minoria nacional, patrimoni, naixement, discapacitat, edat o orientació sexual. I a l’Article 22 “la Unió respecta la diversitat cultural, religiosa i lingüística.”

I també es llegeix a l’Article 23 que “la igualtat entre home i dona es garantirà a tots els àmbits, incloent-hi matèria d’ocupació, feina i retribució.” I a l’Article 26 “la Unió reconeix i respecta el dret de les persones discapacitades a beneficiar-se de mesures que garanteixin llur autonomia, integració social i professional i participació en la vida de comunitat.”

En el Tractat de Funcionament de la Unió Europea, l’Article 19 habilita el Consell a “adoptar accions adequades per a la lluita contra la discriminació per raons de sexe, origen racial o ètnic, religió o conviccions, discapacitat, edat o orientació sexual”.

A LA LEGISLACIÓ ESPANYOLA

La Constitució Espanyola (CE), a l'Article 14, proclama el dret a la igualtat i a la no discriminació per raó de sexe:

- “Els espanyols són iguals davant la llei, sense que hi pugui haver cap discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social”.

A l'Article 9.2, la CE proclama la llibertat i igualtat real a través de mesures per retallar les diferències a la realitat:

- Correspon als poders públics promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu i grups en què s'integri siguin reals i efectives; remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud i facilitar la participació de tota la ciutadania a la vida política, econòmica, cultural i social”.

La Llei Orgànica 2/2006 de 3 de maig d'Educació en la versió donada per la Llei Orgànica 8/2013 de 9 de desembre, per a la Millora de la Qualitat Educativa (LOMCE) ho indica en diverses ocasions:

- Al Preàmbul quan diu que “Un dels principis en què s'inspira el Sistema Educatiu Espanyol és la transmissió i aplicació de valors que afavoreixin la llibertat personal, la responsabilitat, la ciutadania democràtica, la solidaritat, la tolerància, la igualtat, el respecte i la justícia, així com que ajudin a superar qualsevol tipus de discriminació”.
- A l'Article 1, apartat I, quan s'hi diu que “El desenvolupament, a l'escola, dels valors que fomentin la igualtat efectiva entre home i dona, així com la prevenció de la violència de gènere”.

La Llei Orgànica 1/2004 de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere també fa referència a l'educació:

- A l'Exposició de Motius especifica que “L'assoliment de la igualtat i el respecte a la dignitat humana i la llibertat de les persones cal que siguin un objectiu prioritari a tots els nivells de socialització”.
- A l'Article 4.1 s'hi diu que “El sistema educatiu espanyol inclourà entre els seus objectius la formació en el respecte dels drets i llibertats fonamentals i de la igualtat entre home i dona, així com en l'exercici de la tolerància i de la llibertat dins dels principis democràtics de convivència. Així mateix, el sistema educatiu espanyol inclourà, dins dels principis de qualitat, l'eliminació dels obstacles que dificulten la plena igualtat entre dona i home i la formació per prevenir conflictes i per a la seva resolució pacífica”.

La Llei Orgànica 3/2007 de 22 de març de 2007, per a la Igualtat Efectiva d'Homes i Dones, fa referència a la igualtat en l'àmbit educatiu:

- A l'Article 24.1 s'hi estipula que “Les administracions educatives garantirán idèntic dret a l'educació d'homes i dones a través de la integració activa, en els objectius i actuacions educatives, del principi d'igualtat de tracte, evitant que, per comportaments sexistes o pels estereotips socials associats, es produeixin desigualtats entre dones i homes”.

A LA LEGISLACIÓ CATALANA

L'Estatut de Catalunya consagra el valor de l'equitat de gènere a l'Article 4.3, el dret a la no discriminació a l'Article 15.2 i el dret a la participació a l'àmbit públic i privat al 19.2. A més, l'Article 41 de l'Estatut de Catalunya obliga els poders públics a garantir la igualtat d'oportunitats entre home i dona i la transversalitat a la incorporació de la perspectiva de gènere a les polítiques públiques. L'article 44 també estableix l'obligació dels poders públics de garantir la qualitat del sistema educatiu a través de l'impuls, entre d'altres, del valor social de la igualtat.

La Llei d'Igualtat Efectiva d'Homes i Dones (Llei 17/2015, de 21 de juliol) fou aprovada el 21 de juliol de 2015 pel Parlament de la Generalitat de Catalunya i publicada al número 6919 del Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC) el 23 de juliol del mateix any.

La llei té la "finalitat d'establir i regular els mecanismes i recursos per fer efectiu el dret a la igualtat i a la no discriminació per raó de sexe en tots els àmbits, etapes i circumstàncies de la vida i assolir la construcció de noves pautes de relació entre dones i homes basades en el respecte i l'equitat".

ANNEX 2: DATES SIGNIFICATIVES PER TREBALLAR TEMES D'IGUALTAT

- 21 de setembre, Dia Internacional de la Pau.
- 2 d'octubre, Dia Internacional de la No Violència.
- 11 d'octubre, Dia Internacional de la Nena.
- 17 d'octubre, Dia Internacional per a l'Erradicació de la Pobresa.
- 10 de novembre, Dia Mundial de la Ciència per a la Pau i el Desenvolupament.
- 16 de novembre, Dia Internacional per a la Tolerància.
- 20 de novembre, Dia Internacional dels Drets de la Infància.
- 25 de novembre, Dia Internacional de l'Eliminació de la Violència contra la Dona.
- 3 de desembre, Dia Internacional de les Persones amb Capacitats Diverses.
- 10 de desembre, Dia Internacional dels Drets Humans.
- 18 de desembre, Dia Internacional del Migrant.
- 20 de desembre, Dia Internacional de la Solidaritat Humana.
- 30 de gener, Dia Escolar de la No Violència i Pau.
- 6 de febrer, Dia Mundial de la Tolerància Zero a la Mutilació Genital Femenina.
- 11 de febrer, Dia Internacional de la Dona i la Nena a la Ciència.
- 20 de febrer, Dia Mundial de la Justícia Social.
- 1 de març, Dia contra la Discriminació.
- 8 de març, Dia Internacional de la Dona.
- 21 de març, Dia Internacional de l'Eliminació de la Discriminació Racial.
- 24 de març, Dia Internacional del Dret a la Veritat en relació amb Violacions Greus dels Drets Humans i de la Dignitat de les Víctimes.
- Abril, Setmana d'Acció Mundial per l'Educació.
- 6 d'abril, Dia Internacional de l'Esport per al Desenvolupament i la Pau.
- 16 d'abril, Dia Internacional contra l'Esclavitud Infantil.
- 23 d'abril, Dia del Llibre (incloent-hi alguna referència al protagonisme femení).
- 2 de maig, Dia Internacional contra l'Assetjament Escolar.
- 15 de maig, Dia Internacional de la Família.
- 21 de maig, Dia Mundial de la Diversitat Cultural per al Diàleg i el Desenvolupament.